

Gemeente van Jezus Christus,

vandaag het laatste verhaal
in de reeks verhalen
uit Numeri.

Vanaf zondag 29 mei
zijn we met dit bijbelboek op weg.
Misschien hoorde u
alle verhalen,
misschien een paar
of vandaag voor het eerst...

Het verhaal van vandaag
is heel passend
als afsluitende tekst:
want het gaat daar over
het afscheid, het naderende afscheid,
van Mozes.
Het preludeert op dat afscheid.
We nemen afscheid
van elkaar.

Gekomen in de grensstreek,
vlakbij het beloofde land,
wordt Mozes opgedragen het Abarimgebergte
te beklimmen,
wat letterlijk zo iets betekent als
de berg van de overstekers...
Grensberg,
overgangszone.

Daar kan hij het land zien, waar hij met het volk
naar op weg is gegaan,
zien kan hij het,
maar binnentreden zal hij het niet.
Hij zal niet
naar dát land
oversteken...

In de tekst van Numeri

lijkt het niet binnengaan van het land
verbonden te worden
met een daad van ongehoorzaamheid,
van rebellie,
van niet-vertrouwen
van Mozes
en Aäron.
Een ingewikkeld verhaal,
het stond niet in onze verhalenreeks,
over slaan op de rots
om water, wij zullen jullie het geven,
in plaats van spreken tot en
de Ene de eer geven...
Het niet binnengaan in het land
lijkt hier neergezet als een soort van
straf op die zonde,
om het maar eens even kort door de bocht te zeggen.

Lastig...
Al valt het op dat Mozes
niet moeilijk doet als de Eeuwige
het te berde brengt.
Waardoor
de tekst een zekere nuchterheid krijgt:
er zijn fouten gemaakt, ja,
er zijn dingen niet goed gegaan,
dat is zo...
En ook ik was mijn vertrouwen
wel eens kwijt...
Geen verontschuldiging
voert hij aan...

Mozes is als een mens die de draai kan maken
van de vraag naar het waarom,
waarom gebeurt mij dit,
waarom moet mij dit overkomen,
naar het goed regelen
van je zaken...
Naar toekomst...

Want we horen
hoe Mozes zich vooral richten wil
op de toekomst,
op het ná hem,
op de mensen die na hem komen...
Hij vraagt om een opvolger,
een opvolger
die als een herder kan zijn...
Zodat het volk niet verder hoeft als kudde zonder herder...
En herder is een bijbel lang
ook een beeld van de
Eeuwige.
De opvolger moet niet op mij lijken,
zegt Mozes misschien wel,
maar iets hebben van de Eeuwige...
Dat doet er meer toe...
Mozes kan ruimte maken...

Overigens aardig
dat de bijbel zelf ook andere tradities kent
over dat niet het land in mogen gaan van Mozes.
Of andere tradities...
Andere
accenten...
Elders wordt een accent gelegd op de ouderdom van Mozes:
'Ik ben niet in staat nog langer leiding te geven',
horen we dan.
Ik ben oud, te oud geworden,
het gaat niet meer.

En ook gaat het verhaal
dat Mozes geen schuld trof,
maar dat hij gezien werd als één
met de schuldigen. En dat hij net als hen zal
sterven in de woestijn - sterven
met al die anderen die door de woestijn trokken
en ook hun dromen niet verwerkelijkt
zagen worden...

Maar hoe dan ook:

Mozes zal sterven in de woestijn.
En zo zal hij de man
van de woestijn blijven,
van het sjokken door het woestijnzand,
het gaan van je weg door het leven,
met alle moeite, wanhoop, weerstand –
en met het geschenk van de Tora
op je schouders...
Je bent ermee gezegend...
Mozes zal sterven in de woestijn.
En zo zal hij de man van het zien blijven,
en daarin naast ons staan - als mens van het zien vanuit de verte,
het zien soms even,
het vergezicht,
het visioen.
Een glimp van wat kan zijn...
Ook wij zien niet meer dan dat, toch?
En het is al heel wat als je dat vast kunt houden...
Leven van de belofte...

Het bijbelboek Deuteronomium,
volgend op Numeri,
vertelt op heel ontroerende wijze
het verhaal van Mozes' dood.
En vertelt dan zo mooi
dat God hem
begroef.
Het is een verhaal
van grote intimiteit, vertrouwelijkheid...
Zoals Nico ter Linden het vertelt in 'Het verhaal gaat':
de laatste eer geeft God.
Hij heeft zijn vriend eigenhandig begraven.
Hij heeft hem toegedekt, zoals een moeder haar kind.
Mocht u 'Het verhaal gaat'
in huis hebben,
dan kan ik u voor vanmiddag
zeker het laatste hoofdstuk van het eerste deel aanraden,
over de dood van Mozes.

En met grote subtiliteit vertelt

het boek Deuteronomium dat niemand weet
waar Mozes' graf is.
Alsof het wil zeggen dat Mozes
niet dood is.
Hij is ook niet dood.
Zijn woorden blijven leven.
Telkens weer gaan we met de Tora
op onze schouders
op weg
naar het land van belofte.

De blik ligt naar voren.
En zo is dat ook in het boek Numeri.
Het verhaal gaat verder,
het gaat door.

Welk verhaal moet doorgaan?
Dan is het even goed om te zien
naar het voorafgaande.
Daar zijn het de dochters van een zekere Selofchad,
die voor het voetlicht treden.
Hun vader was gestorven.
En had alleen dochters.
Anders dan het gebruik was
vragen die dochters om een stuk grond, een erfdeel,
een eigendom.
Grond onder de voeten
in het goede land.
Ook voor hen...
Om hun recht vechten zij...
Roepen zij...
En ze worden gehoord.

Dat verhaal gaat aan het verhaal van vandaag vooraf.
Dat is het dus wat door moet gaan:
recht en gerechtigheid...
Horen naar wie roepen om recht...
Zoals ook die Samaritaan,
die ziet en doet,
barmhartig, naaste, medemens,

een goede herder...

Jozua wordt
aangesteld als opvolger van Mozes.
Waarbij helder wordt
dat hij niet als Mozes hoeft te zijn
of te worden.
Met hem zullen dingen
anders gaan,
aangepast aan andere - nieuwe omstandigheden.
Zo wordt met nadruk gezegd
dat hij met alles wat hij doet zich
tot de priester Eleazar moet wenden.
Met nadruk wordt hij getekend
als niet een alleenheerser.
Hij zal in samenspraak
voorgaan.
Waarbij
ook kritiek doorklinkt
op de koningen, uit de verhalen na Jozua,
die zich gedroegen als
alleenheersers,
en deden wat goed was in hun ogen,
eigenmachtig.
In de figuur van Jozua
wordt duidelijk
hoe een leider dient te zijn:
in samenspraak,
horend naar en gehoor gevend aan
de woorden van de Ene.

En in aanwezigheid van heel het volk
leg Mozes hem de handen op,
draagt hij zijn taak over.
Iedereen kan het zien.
Hij krijgt ieders zegen.

De naam van Jozua
is vooral verbonden met het verhaal
van de 12 verspieters...

Door Mozes uitgezonden verspieden zij het land
aan de overkant.

En terugkomend zegt de meerderheid
dat ze toch beter dat land niet in kunnen gaan,
er wonen reuzen,
zij zien leeuwen en beren...

Bang voor het nieuwe, het onbekende:
angst is hun raadgever.

Maar een minderheid, Kaleb en (let wel) Jozua,
wil het wagen, wagen
met vertrouwen.

En uit die minderheid,
dat is toch weer heel aardig,
wordt de opvolger van Mozes gekozen.

Uit de minderheid met
vertrouwen...

Vertrouwen blijkt leiderskwaliteit
nummer één te zijn.

En met Jozua gaat het verder.

Door gaat het,
want het mag niet stranden
in de woestijn...

Het verhaal focust,
zoals die bijbelverhalen altijd weer doen,
niet op einde,
maar op begin, nieuw begin,
op doorgaan, voortzetten...

Pasen dus.

In het hoofdstuk dat volgt
wordt ook weer verteld hoe je dat
feest moet vieren,
blijven vieren...

Het stokje wordt doorgeven.

In de Schriften is het altijd: wordt vervolgd.

Door ons, als lezers, als hoorders...

Anders. Nieuw. Op eigen wijze.

Amen.

